Lieta Nr.A42340406
AA43-1339-08/2

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008.gada 19.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneši V.Endzelis un S.Kanenberga,

piedaloties pieteicējai *L.A.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Centrālās zemes komisijas pārstāvei Ivetai Freibergai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *L.A.* pieteikumu par Centrālās zemes komisijas 2006.gada 6.februāra lēmuma Nr.5374 atcelšanu, sakarā ar *L.A.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 5.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 6.martā *L.A.* iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā par Centrālās zemes komisijas (turpmāk arī – CZK vai atbildētājs) 2006.gada 6.februāra lēmuma Nr.5374 (300.protokols, 3.4 §) (turpmāk arī – Lēmums) atcelšanu. Pieteicēja nepiekrīt Lēmumam turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[1.1] Ar Lēmumu ir atzīts par likumīgu un spēkā esošu Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežstrīdu komisijas 2000.gada 12.septembra lēmums Nr.4 (turpmāk – Robežstrīda lēmums), kurš nav un nevar būt spēkā no tā pieņemšanas brīža, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 74.panta pirmās daļas 3.punktu, jo nav uzrādīta neviena tiesību norma.

[1.2] Jāņkalnu zemes lietā ir 2005.gada 26.maija spriedums A42182804, A891, ar kuru Trikātas pagasta padomes 2004.gada 20.augusta lēmums Nr.41 atzīts par spēkā neesošu saskaņā ar APL 74.panta pirmās daļas 3.punktu. Jāņkalnu zemes lietā ir 2005.gada 21.novembra spriedums C-27-1566-03, AA-0240-05/10, kas pieņemts par CZK 2003.gada 28.aprīļa lēmumu Nr.2612 atcelšanu tieši sakarā ar APL 11.pantu un 74.pantu. Šajā lietā piedalās tie paši procesa dalībnieki, tie ir, *L.A.* kā pieteicēja un CZK kā atbildētājs, kas nozīmē, ka saskaņā ar APL 153.panta otro un trešo daļu fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas sprieduma rezolutīvā un motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda izskatot administratīvo lietu.

[1.3] Lēmums saistās ar *G.G.* kā CZK priekšsēdētāja vietnieka un arī Valsts Zemes dienesta (turpmāk – VZD) ģenerāldirektora rīcību, tas ir, Jāņkalnu zemes īpašuma daļu VZD amatpersonas *V.R.* un *B.Ķ.* noformēja kā būvlaukumu un pārdeva, izmantojot dienesta stāvokli, pilnvaras, resursus. VZD ģenerāldirektors un CZK amatpersona *G.G.* sastādīja sev un sev pakļautām amatpersonām *Dz.R., G.G., V.R.* adresētu 2000.gada 2.novembra vēstuli, ar kuru aicināja atcelt Robežstrīda lēmumu, nolūkā ignorēt *L.A.* 2000.gada 10.oktobra pārsūdzību.

VZD amatpersona *V.R.* 2000.gada 27.decembrī bez *L.A.* līdzdalības slepenā sēdē pieņēma lēmumu Nr.5, ar kuru atcēla Robežstrīda lēmumu nolūkā nepieļaut šo lēmumu izskatīt CZK.

[1.4] Pēc diviem gadiem un četriem mēnešiem sakarā ar Augstākās tiesas Senāta spriedumu SKC-81 tika no jauna izskatīta lieta Nr.380185-01, un Vidzemes apgabaltiesa 2003.gada 23.aprīlī ar spriedumu Nr.CA-151-03 atcēla *V.R.* 2000.gada 27.decembra lēmumu Nr.5.

CZK priekšsēdētājs *P.O.* bloķējis *L.A.* 2000.gada 10.oktobra pārsūdzības izskatīšanu CZK, par ko liecina prettiesisks CZK 2004.gada 6.septembra lēmums Nr.3678, kuru Administratīvā rajona tiesa atcēla 2005.gada 21.septembrī ar spriedumu Nr.A42199804, A 1016-05/3. Administratīvā apgabaltiesa ar 2006.gada 25.janvāra lēmumu lietā Nr.A42199804, AA 994-06/9 ir atcēlusi to sprieduma A421998-04 daļu, ar kuru izbeigta tiesvedība par CZK priekšsēdētāja *P.O.* prettiesisko rīcību, un lieta ir nodota jaunai izskatīšanai par amatpersonas *P.O.* rīcību – 2004.gada 6.septembrī bloķējot *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesnieguma izskatīšanu CZK sēdē.

[1.5] Ir pagājuši pieci gadi un trīs mēneši kopš amatpersonas *G.G.* un A.Tiesnesis ar 2000.gada 2.novembra vēstuli Nr.120 nobloķēja *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesnieguma izskatīšanu, tomēr 2006.gada 6.februārī, atkal CZK priekšsēdētājs *P.O.* uz tiem pašiem viltus argumentiem producē Lēmumu, kas ir pretrunā ar faktiskajiem apstākļiem, uzrādītiem 2000.gada 29.augusta iebilduma aktā (turpmāk arī – Iebildumu akts), *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumā, Vidzemes apgabaltiesas 2003.gada 23.aprīļa spriedumā Nr.A421998-04, A-1016-05/3.

Sprieduma Nr.A42199804, A-1016-05/3, motīvu daļas 10. un 13.punktā nepārprotami norādīts, ka CZK jāņem vērā 2000.gada 29.augusta iebildumu akts un apstrīdēšanas iesniegums par zemes robežām. Tomēr CZK 2006.gada 6.februārī koleģiālā sēdē šos argumentus ignorēja.

[2] Centrālā zemes komisija Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un norāda turpmāk norādītos apsvērumus.

[2.1] Izskatot *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu par Robežstrīda lēmuma pārsūdzību, atbildētājs konstatēja, ka minētais lēmums ir izpildīts. Lai gan tas nav noformēts atbilstoši Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumu Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi" prasībām, tas uzskatāms par likumīgu un spēkā esošu.

[2.2] *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumā un 2000.gada 29.augusta iebildumu aktā izteiktie iebildumi pēc būtības skar zemes gabala robežas, kas 2001.gada 31.maijā reģistrēts zemesgrāmatā uz *S.V.* vārda. Tātad zemes reforma attiecībā uz šo zemi ir pabeigta un līdz ar to nokārtotas ar zemes reformu saistītās tiesiskās attiecības.

[2.3] APL 51.pantā ir noteikts, ka administratīvo lietu iestāde izskata atbilstoši savai kompetencei, kas tai piešķirta ar normatīvo aktu. Tā kā saskaņā ar likuma „Par zemes komisijām" 1.pantu un likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 1.pantu un 15.panta pirmo daļu, Centrālā zemes komisija ir izveidota zemes reformas darbu koordinēšanai un līdz zemes reformas pabeigšanai izskata ar zemes lietojuma un īpašuma robežām saistītos strīdus par VZD attiecīgo reģionālo nodaļu izveidoto komisiju lēmumiem, Centrālai zemes komisijai nav tiesību pieņemt lēmumu, kas skar zemesgrāmatā ierakstītas zemes robežas.

[2.4] *L.A.* 2005.gada 7.novembra, 2005.gada 19.decembra, 2006.gada 1.februāra iesniegumos – protestos izteiktie iebildumi izskatīti 2006.gada 6.februāra sēdē, par ko 2006.gada 10.martā *L.A.* sniegta atsevišķa atbilde. Liecinieki *V.R.* un *N.P.* uzaicināti uz *L.A.* iesnieguma izskatīšanu. *N.P.* piedalījās 2006.gada 6.februāra sēdē, par ko var pārliecināties sēdēs protokolā. *V.R.* neieradās.

[2.5] Atbildētājs papildus paskaidro, ka pret *P.O.* vērstie apvainojumi nav pamatoti. *P.O. L.A.* zemes lietas izskatīšanā nepiedalījās.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 5.novembra spriedumu tiesa nolēma apmierināt *L.A.* pieteikumu un atcelt Lēmumu ar tā pieņemšanas dienu. Tiesas spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Robežstrīda lēmums ir izpildīts un arī pašreizējā momentā strīds ir par tām robežām, kuras vispār dabā nekad nav tikušas ierādītas. Kā norādīts Lēmumā, tad *L.A.* norādītais, ka iemērītā zeme neaptver visu mantojamās zemes apjomu un vēl pieprasīto meža platību, atbilst *L.A.* ieilgušā strīda apstākļiem, par kuru spēkā stājušies tiesas spriedumi, nevis ar zemes lietojuma un īpašuma robežām saistītam strīdam.

[3.2] Ņemot vērā strīda būtību un izvērtējot Robežstrīda lēmumu, Robežstrīda lēmums nav atzīstams par galīgo lēmumu administratīvajā procesā, un tas nerada pieteicējai nekādas nelabvēlīgas tiesiskas sekas. Ar to nolemts turpināt „Jāņkalnu" zemes ierādīšanas lietas noformēšanu, atkārtoti pieaicināt pierobežniekus pie robežzīmju nostiprināšanas dabā, papildināt kadastra reģistru ar trūkstošajiem Trikātas pagasta padomes lēmumiem. Tādējādi, šis lēmums uzskatāms tikai par starplēmumu, kurš vispār nebūtu atsevišķi pārsūdzams. Tomēr Robežstrīda lēmumā ir norādīta tā pārsūdzēšanas kārtība, kura nebūtu atzīstama par pareizu.

Mērķis konkrētajā lietā ir robežu noteikšana un ierādīšana. Ar Robežstrīda lēmumu robežu noteikšanas process nav beidzies. Lēmuma 1.punktā nolemts turpināt robežu ierādīšanu. Jau tas vien norāda, ka lēmums nevar tikt uzskatīts

par galīgo lēmumu konkrētajā administratīvajā procesā, tāpēc tas vispār nebūtu apstrīdams. Savukārt 2. un 3.punktā lēmumi – pieaicināt pierobežniekus un papildināt kadastra reģistru ar lēmumiem vispār nerada nekādas tiesiskas sekas.

[3.3] Ņemot vērā augstāk minēto, Centrālajai zemes komisijai bija jākonstatē, ka Robežstrīda lēmums nav galīgais lēmums attiecīgajā administratīvajā procesā. Līdz ar to tas nav administratīvais akts, bet starplēmums, kas nav pārsūdzams atsevišķi no attiecīgā administratīvā procesa galīgā lēmuma, jo nerada tādas tiesiskas sekas, kuru dēļ būtu nepieciešams pieļaut tā atsevišķu pārsūdzību.

[3.4] Ņemot vērā minēto, nav nozīmes Centrālās zemes komisijas konstatētajam, ka Robežstrīda lēmums nav noformēts atbilstoši Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumu nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi" prasībām.

Tāpat nav nozīmes pieteicējas norādītajam par APL 74.panta pirmās daļas 3.punktu, proti, administratīvais akts nav spēkā, ja rakstveidā izdotajā adresātam nelabvēlīgajā administratīvajā aktā nav piemēroto tiesību normu uzskaitījuma. Minētajam nav nozīmes, jo Robežstrīda lēmums nav atzīstams par galīgo lēmumu administratīvajā procesā.

[3.5] Ņemot vērā, ka Robežstrīda lēmums ir tikai starplēmums, Centrālajai zemes komisijai bija jānoskaidro galīgais lēmums šai procesā, kurš tad arī ir apstrīdamais lēmums. Konkrētajā gadījumā, ja ir norādīts, ka lēmums ir izpildīts, tad jāsecina, ka robežas ir noteiktas un sastādīts robežu noteikšanas akts. Lietas materiāliem ir pievienots Valkas rajona Trikātas pagasta saimniecības Jāņkalni (zemes kadastra nr.*/dzēsts kadastra numurs/* zemes robežu plāns (lietas lapa 66), apstiprināts ar 2003.gada 08.maija lēmumu Nr.11-9-5/135, kas varētu būt robežu noteikšanas administratīvā procesa noslēdzošais lēmums.

Kā jau norādīts iepriekš, ir bezjēdzīgi pieļaut katra starplēmuma apstrīdēšanu, jo tas padara administratīvo procesu neefektīvu, tas rada lieku darbu iestādei un tiesai. Starplēmumu tiesiskums ir pārbaudāms kopā ar galīgā administratīvā akta tiesiskuma pārbaudi.

[3.6] Ar 2005.gada 21.septembra Administratīvās rajona tiesas spriedumu (lieta Nr.A42199804) daļā, kura stājusies spēkā, ir nospriests uzlikt par pienākumu Centrālajai zemes komisijai izskatīt *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu. Izpildot šo spriedumu, atbildētājs kļūdaini uzskatījis, ka šajā gadījumā jāizdod administratīvs akts. Konstatējot, ka administratīvais akts nav jāizdod, iestādei jāsniedz atbilde uz personas iesniegumu.

[3.7] Šajā procesā tiesa lemj tikai par pārsūdzētā Lēmuma tiesiskumu. Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka atbildētājs, izpildot tiesas spriedumu, nav pareizi vērtējis Robežstrīda lēmumu, tā juridisko dabu un tiesiskumu, tādēļ Centrālās zemes komisijas Lēmums atzīstams par prettiesisku un atceļams. Pie konstatētajiem apstākļiem, prasījums izskatīt *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu jau izlemts norādītajā Administratīvās rajona tiesas spriedumā

(administratīvajā lietā Nr.A42199804), tādēļ, atceļot Lēmumu, šajā procesā tiesai par to atkārtoti nav jālemj.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 5.novembra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza uzlikt par pienākumu Administratīvajai rajona tiesai izskatīt pieteicējas pieteikuma otro daļu – par Centrālās zemes komisijas faktisko rīcību – bezdarbību –, par ko Administratīvās rajona tiesas tiesnese nav taisījusi spriedumu. Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem apstākļiem.

[4.1] Lai gan sprieduma rezolutīvā daļā ir norādīts, ka apmierina *L.A.* pieteikumu un „atceļ Centrālās zemes komisijas 2006.gada 6.februāra lēmumu Nr.5374 ar tā pieņemšanas dienu", tomēr nav uzdots pienākums Centrālajai zemes komisijai noteiktā laikā izskatīt *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu par Valkas robežstrīdu komisijas 2000.gada 12.septembra lēmumu nr.4.

Centrālajai zemes komisijai nav dots pienākums izskatīt pēc būtības 2000.gada 29.augusta iebildumu aktu un 2000.gada 10.oktobra pārsūdzību par neatbilstošo 2000.gada 12.septembra lēmumu nr.4, kas Centrālajai zemes komisijai bija jāizskata jau 2006.gada 6.februārī, ko Centrālā zemes komisija neizdarīja, neievērojot Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 21.septembra spriedumu. Tā robežstrīdus process ir apturēts.

[4.2] Pēc būtības nav izskatīts 2000.gada 29.augusta iebildumu akts, t.i., „Jāņkalnu" mantojamās zemes robežas 18,87 ha platībā un meža platība 1,77 ha apjomā neatbilst tām robežām, ko mērniece *E.Z.* neatbilstoši Trikātas pagasta lēmumiem 2000.gada 14.aprīlī ierādīja un iezīmēja robežu ierādīšanas aktā, ir tikai daļa no 20,6 ha. Šis robežstrīds vēl nav beidzies, jo nav pēc būtības izskatīts. To no sākuma bloķē VZD amatpersonas.

[4.3] Centrālā zemes komisija 2006.gada 6.februārī apturēja 2000.gada 29.augusta iebildumu akta un *L.A.* 2000.gada 10.oktobra pārsūdzības objektīvu izskatīšanu koleģiālā sēdē, neizpildot Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 21.septembra sprieduma A42-1998-04 rezolutīvā daļā uzlikto pienākumu, bet atzina par likumīgu, spēkā esošu prettiesiskā formā taisītu, bez juridiska spēka, anonīmu 2000.gada 12.septembra lēmumu Nr.4.

Šis spēkā neesošais, uz 2000.gada 29.augusta iebildumu aktu neattiecināmais 2000.gada 12.septembra Valkas robežstrīdu komisijas lēmums Nr.4 nevar būt izpildīts, un Administratīvās rajona tiesas sprieduma motīvu daļas 8.punktā norādītais, ka „konkrētā gadījumā atbildētājs norādījis, ka Robežstrīda lēmums ir izpildīts", ir nepatiess. 2000.gada 12.septembra lēmums un tā izpildes apstākļi 2007.gada 16.oktobra tiesas sēdē netika vērtēti. Atbildētāja norādījums nav pierādījums par izpildi.

Vēl 2007.gadā šis 2000.gada 12.septembra lēmums Nr.4 par 2000.gada 29.augusta iebildumu aktu ir izskatīšanas procesā. Tiesas procesā esošais robežstrīds saskaņā ar 2000.gada 29.augusta iebildumu aktu ir apstāklis, kas liedz veikt jebkādas darbības ar apstrīdēto lēmumu, tāpēc tas nevar būt izpildīts.

Ir pārkāpts likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 68.pants, kur norādīts, ka lēmuma pārsūdzēšana aptur tā izpildi.

[4.4] Administratīvās rajona tiesas sprieduma motīvu daļas 9.punktā norādīts uz „atbildētājs norāda", ka Centrālās zemes komisijas 2006.gada 6.februāra lēmums (Nr.5374) pieņemts, izpildot tiesas spriedumu (lietā A42-1998-04) – „pēc atbildētāja norādītā, robežstrīds skar zemes gabala robežas, kas 2001.gada 31.maijā reģistrētas zemesgrāmatā uz *S.V.* vārda" (sprieduma motīvu daļas 9.punta ceturtā rindkopa).

Administratīvās rajona tiesas tiesnese spriedumu netaisīja likumīgi, tiesiski pamatoti, bet gan uz Centrālās zemes komisijas amatpersonas norādītiem fiktīviem apstākļiem, tos nepārbaudot, nevērtējot.

[4.5] Ja robežstrīds sakarā ar 2000.gada 29.augusta iebildumu aktu vēl nav beidzies, nevarēja būt 2001.gada 31.maijā reģistrēts īpašums uz *S.V.* vārda un Administratīvās rajona tiesas tiesnese nav tiesīga spriedumā ierakstīt (9.punkts), ka „ir nokārtotas ar zemes reformu saistītās attiecības".

Nav nokārtots strīds par robežām, kas sākās ar 2000.gada 29.augusta iebildumu aktu. Nav izskatīts *L.A.* 2000.gada 10.oktobra pārsūdzības iesniegums Centrālai zemes komisijai, kā to noteikusi Administratīvā rajona tiesa 2005.gada 21.septembra spriedumā (motīvu daļas 14.punkts un rezolutīvās daļas 3.punkts). Šis lēmums nav izpildīts.

[4.6] Administratīvās rajona tiesas tiesnese ir pārkāpusi tiesas kompetenci, dodot CZK nepatiesu interpretāciju par Robežstrīda lēmumu, norādot, ka šis lēmums nav atzīstams par gala lēmumu, un tas nerada pieteicējai nelabvēlīgas tiesiskas sekas. Ar šādu secinājumu Administratīvās rajona tiesas tiesnese norāda uz savu personīgo ieinteresētību.

[4.7] Sprieduma motīvu daļas 10.-13.punktam nav saistības ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 15.panta pirmo un otro daļu, likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 64., 65., 66., 67.pantu, un likuma „Par zemes komisijām" 4.2.8. un 6.punktu. šajos likumos norādīta lēmumu pārsūdzība tiesā attiecībā uz zemes reformas jautājumiem, un šie uzrādītie trīs likumi ir speciālās tiesību normas. APL kā vispārējā tiesību norma nevar būt par pamatu Administratīvās rajona tiesas secinājumam (motīvu daļas 12.punkts), ka 2000.gada 12.septembra lēmums Nr.4 ir starplēmums un tāpēc nav pārsūdzams.

Jebkuras robežstrīdu komisijas (Valsts zemes dienestā un Centrālā zemes komisijā) lēmums ir galīgs lēmums un ir pārsūdzams tiesā saskaņā ar uzrādītajām tiesību normām. To atzinušas tiesas, kas izskatīja šo strīdu, kas sākās ar Valkas rajona tiesas 2001.gada 12.jūlija spriedumu C-380185-01.

Satversmes tiesas 2005.gada 4.janvāra spriedumā lietā Nr. 2004-16-01 13.punktā ir norādīts, ka APL normas ir piemērojamas tikai kontekstā ar speciālo tiesību normām. Konkrētajā gadījumā robežstrīdu komisijas lēmumi nav starplēmumi, ko nevar pārsūdzēt tiesā.

[4.8] Administratīvās rajona tiesas tiesnese ir pārkāpusi pieteikuma izskatīšanas priekšmetu, tas ir, tiesas kompetencē ir vērtēt Centrālās zemes

komisijas 2006.gada 6.februāra lēmuma Nr.5374 tiesiskumu, bet nebija tiesības veikt Centrālās zemes komisijas kompetencē esošo uzdevumu – Valkas robežstrīdus komisijas 2000.gada 12.septembra lēmuma Nr.4 izvērtēšana.

[4.9] Administratīvās rajona tiesas tiesnese nav taisījusi spriedumu par *L.A.* 2006.gada 6.marta pieteikuma (reģ.Nr.3996) otro daļu – Centrālās zemes komisijas prettiesisko rīcību (iestādes faktisko rīcību) – 2000.gada 29.augusta iebildumu akta un *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesnieguma neizskatīšana.

Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2006.gada 8.marta lēmuma 1.punktā ir norādīts *L.A.* pieteikums par abām daļām, bet pieteikuma izskatīšana pilnā apjomā nav notikusi.

[4.10] Administratīvās rajona tiesas sprieduma motīvu daļas 13.punktā minētais secinājums par to, ka „lēmums (2000.gada 12.septembra lēmums) ir izpildīts, ir noteiktas robežas un ir sastādīts robežu noteikšanas akts" ir nepatiess, jo nav īstenots 2000.gada 29.augusta iebildumu akts, kas sastādīts par to, ka 2000.gada 14.aprīlī robežas iezīmētas robežu noteikšanas aktā pretrunā Trikātas pagasta padomes lēmumiem un neatbilst zemes komisijas 1997.gada 5.marta lēmumam par platības iemērīšanu 20,6 ha apjomā. Šis nosacījums par 20,6 ha iemērīšanu nav izpildīts šobrīd, jo nav izskatīts 2000.gada 29.augusta iebildumu akts un nav izskatīts 2000.gada 10.oktobra iebildums par 2000.gada 12.septembra lēmumu.

Administratīvās rajona tiesas norāde uz zemes robežplānu (lietas 66.lapa), kurš esot gala lēmums, ir nepatiess. Šāds robežu plāns nav īstenots, jo 2003.gada 8.maija lēmums Nr.11-9-5/135 nav spēkā, jo *L.A.* nepiekrita šim 2003.gada 8.maija lēmumam, kurā ir norādīti tikai 14,1 ha, bet Trikātas pagasta padomes lēmumi ir par 20,6 ha.

[5] Ar 2007.gada 28.novembrī iesniegtajiem papildinājumiem pie 2007.gada 23.novembrī iesniegtās apelācijas sūdzības pieteicēja norāda turpmāk minētos apstākļus.

[5.1] Pieteicēja pirms lietas izskatīšanas pēc būtības 2007.gada 16.oktobrī iesniedza rakstveida noraidījumu Administratīvās rajona tiesas tiesnesei, ko tiesnese vienpersoniski lēma nepieņemt.

[5.2] Administratīvās rajona tiesas tiesnese spriedumā ir devusi nepatiesu vērtējumu.

[5.3] Ar Augstākās tiesas Senāta spriedumu SKC-81-2003 atcelts Vidzemes apgabaltiesas spriedums un uzlikts pienākums no jauna izskatīt Valsts zemes dienesta amatpersonas rīcības likumību pieņemot nelikumīgo 2000.gada 27.decembra lēmumu, un no tā brīža turpinās *L.A.* 2000.gada 10.oktobrī pārsūdzības process.

[5.4] Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2007.gada 5.novembra spriedumu vēlas procesu apturēt solidarizējoties ar Valsts zemes dienesta un Centrālās zemes komisijas amatpersonām, slēpjot prettiesiskas darbības ar likumīgo mantinieku īpašumu Trikātas pagasta Jāņkalnos.

[5.5] Sprieduma rezolutīvā daļā nav dots uzdevums Centrālajai zemes komisijai izskatīt *L.A.* 2000.gada 10.oktobra pārsūdzību, lai gan ir atcelts Centrālās zemes komisijas 2006.gada 6.marta lēmums Nr.5374, ar ko ir atzīts par likumīgu un spēkā esošu 2000.gada 12.septembra lēmums.

[5.6] *L.A.* 2000.gada 10.oktobra pārsūdzība par prettiesiski 2000.gada 12.septembra robežstrīdus komisijas lēmumu Nr.4 ir jāizskata pēc būtības.

[6] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos sakarā ar *L.A.* apelācijas sūdzību par atbildētājs norāda, ka pieteicējas apelācijas sūdzību neatzīst, jo Lēmums pieņemts, izskatot *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu Centrālajai zemes komisijai par VZD Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežstrīdu komisijas 2000.gada 12.septembra lēmumu (protokols Nr.4).

Papildus atbildētājs norāda, ka Centrālās zemes komisijas 2006.gada 6.februāra lēmums Nr.5374 (300.protokols, 3.4.§) atcelts ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 5.novembra spriedumu, jo tiesa konstatējusi, ka Centrālā zemes komisija kļūdaini uzskatījusi, ka tai šajā gadījumā jāizdod pārsūdzams administratīvs akts, norādot, ka *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegums izskatāms kā iesniegums atbilstoši likumam „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās", nevis tāpēc, ka Centrālā zemes komisija pēc būtības nav izskatījusi *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu par VZD Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežstrīdu komisijas 2000.gada 12.septembra lēmumu (protokols Nr.4).

Tā kā Administratīvā rajona tiesa (2007.gada 30.marta spriedums) jau izskatīja Centrālās zemes komisijas faktisko rīcību, Administratīvajai apgabaltiesai nav pamata, neizskatot apelācijas sūdzību par šo spriedumu, uzlikt Administratīvajai rajona tiesai izskatīt *L.A.* pieteikuma otro daļu par Centrālās zemes komisijas priekšsēdētāja prettiesisko rīcību (iestādes faktisko rīcību).

[7] Tiesas sēdē pieteicēja apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina, uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[9] Ar Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 21.septembra spriedumu (lieta Nr.A42199804) daļēji apmierināts *L.A.* pieteikums un atcelts Centrālās zemes komisijas 2004.gada 6.septembra lēmums Nr.3678 (278.protokols, 3.3.§) un uzlikts par pienākumu Centrālajai zemes komisijai izskatīt *L.A.* 2000.gada 10.oktobra iesniegumu par VZD Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežstrīdu komisijas sēdes 2000.gada 12.septembra lēmuma

(protokols Nr.4) apstrīdēšanu. Tiesas spriedumā atzīts, ka CZK bija pienākums saskaņā ar APL 81.panta pirmās daļas 5.punktu konstatēt, vai spēku zaudējušais Robežstrīda lēmums ir bijis tiesisks vai prettiesisks.

Izpildot minēto spriedumu, CZK no jauna izskatīja pieteicējas sūdzību par Robežstrīda lēmumu un Lēmumā atzina, ka Robežstrīda lēmums ir likumīgs un spēkā esošs.

Tādējādi Administratīvā apgabaltiesa lietā pārbauda, vai atbildētāja ir izpildījusi Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 21.septembra spriedumā noteikto.

[10] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" (redakcijā, kas bija spēkā no 1998.gada 5.februāra un līdz 2005.gada 1.septembrim) 15.pants paredz, ka pēc pagasta zemes komisijas darbības izbeigšanās līdz zemes reformas pabeigšanai zemes strīdi izskatāmi šādā kārtībā:

1) ar zemes lietojuma un īpašuma robežām saistītos strīdus izskata Valsts zemes dienesta attiecīgā rajona nodaļas izveidota komisija, kuras lēmumu mēneša laikā pēc tā paziņošanas var pārsūdzēt Centrālajā zemes komisijā vai tiesā;

2) lēmumus, kas saistīti ar zemes lietošanas un zemes īpašuma tiesībām, samaksu par zemi, par zemi paredzētās kompensācijas piešķiršanu, kompensācijas apmēriem, zemes īpašuma kompensācijas sertifikātu dzēšanu, kā arī zemes īpašuma tiesību aprobežojumiem, mēneša laikā pēc to paziņošanas var pārsūdzēt Centrālajā zemes komisijā vai tiesā.

No minētājām normām Administratīvā apgabaltiesa secina, ka 2000.gada 12.septembrī, kad tika pieņemts Robežstrīda lēmums, likums paredzēja, ka VZD izskata ar zemes lietojuma un īpašuma robežām saistītus strīdus, savukārt zemes strīdi par lēmumiem, kas saistīti ar zemes lietošanas un zemes īpašuma tiesībām, pārsūdzami Centrālajā zemes komisijā.

No Robežstrīda lēmuma izriet, ka VZD Vidzemes reģionālā nodaļas Valkas rajona filiāles robežstrīdu komisija atzina, ka par konkrētajām ierādīto zemes gabalu robežām robežstrīds nepastāv.

Apgabaltiesas ieskatā minētā komisija ir atteikusies izskatīt pēc būtības pieteicējas Iebildumu aktu, t.i., ir atteikusies izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu, kas noregulētu strīdus situāciju ar zemes gabalu robežām.

Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 15.panta 1.punkts precīzi nosaka, ka VZD lēmumi ir pārsūdzami CZK vai tiesā. Tādējādi likumā ir noteikts, ka VZD lēmumi attiecībā uz robežstrīdiem un Administratīvās apgabaltiesas ieskatā arī uz tādiem lēmumiem, ko VZD nav atzinusi par robežstrīdiem, ir piemērojama administratīvo aktu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Robežstrīda lēmums ir administratīvs akts. Līdz ar to Robežstrīda lēmumam ir jāatbilst administratīvo aktu izdošanas noteikumiem.

[11] Lēmumā ir atzīts, ka Robežstrīda lēmums nav noformēts atbilstoši Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumu Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi" (spēkā līdz 2004.gada 31.janvārim) (turpmāk – Procesa noteikumi) prasībām. Tomēr Lēmumā nav norādīts, kā izpaužas neatbilstība noteikumiem.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka Procesa noteikumu 63.punkts paredz, ja administratīvais akts tiek izdots rakstveidā, tam ir šādas sastāvdaļas:

1) adresāta nosaukums;

2) adresātam uzliktais tiesiskais pienākums (noteikta rīcība vai noteiktas rīcības aizliegums) vai tam piešķirtas, apstiprinātas vai noraidītas tiesības;

2) norāde uz piemērotām tiesību normām;

4) administratīvā akta pamatojums. Ja tiesību norma nosaka noteikta satura administratīvā akta izdošanu, pamatojumā var norādīt tikai piemērotās tiesību normas. Ja tiesību norma nenosaka noteikta satura administratīvā akta izdošanu un tas aizskar adresāta intereses, jāpamato administratīvā akta lietderība (nepieciešamība, atbilstība un samērīgums), bet, ja ar to tiek noraidīts iesniegums, tas argumentēti jāpamato;

5) norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt.

Apgabaltiesa konstatē, ka Robežstrīda lēmumā nav norādīts tiesiskais pamatojums iestādes atteikumam izskatīt pieteicējas iebildumu aktu pēc būtības un nav norādītas tiesību normas, ar kurām pamatots atteikums. Tādējādi Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Robežstrīda lēmuma pieņemšanā ir pieļauti procesuāli pārkāpumi.

[12] Lai administratīvo aktu atzītu par prettiesisku, tiesai ir jākonstatē, ka procesuālie pārkāpumi ir tik būtiski, ka tie ir ietekmējuši pieņemtā lēmuma saturu un rezultātu.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka administratīvais akts, ar kuru atteikts veikt noteiktu darbību, kuras veikšanā privātpersona ir ieinteresēta, būtiskākais ir norādīt iemeslu, kāpēc iestāde šādu darbību nevar, nav tiesīga veikt un, ja tas ir iespējams, iestādei jānorāda, kāda rīcība ir sagaidāma no privātpersonas puses, lai tā varētu prasīt no iestādes konkrēto darbību.

Administratīvā apgabaltiesa Robežstrīda lēmumā nekonstatē, kāpēc VZD robežstrīdu komisija atteicās izskatīt pieteicējas Iebildumu aktu. Netiek arī norādīts, vai pieteicējai ir iespēja citādā veidā panākt strīda atrisinājumu. Nav norādītas tiesības normas, pamatojoties uz kurām, iestāde izdara konkrētos secinājumus.

Savukārt Lēmumā atzīts, ka CZK neskata pieteicējas 2000.gada 10.oktobra iesniegumu pēc būtības, jo zemes gabala, par kuru pastāvēja iespējamais robežstrīds, īpašuma tiesības zemesgrāmatā ir nostiprinātas *S.V.*. Tādējādi CZK pēc būtības nevērtēja, vai Robežstrīda lēmumā pamatoti atteikts izskatīt pieteicējas Iebildumu aktu.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Lēmumā nav sniegts Robežstrīda lēmuma pamatojums un piemērojamo normu uzskaitījums, t.i., nav labots Robežstrīda lēmumā pieļautais procesuālais pārkāpums.

Tā kā Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka ir pieļauti procesuāli pārkāpumi un tā kā ne Robežstrīda lēmumā, ne Lēmumā nav norādīts, kāpēc VZD robežstrīdu komisijai bija pienākums atteikties izskatīt robežstrīdu, apgabaltiesa atzīst pieļauto procesuālo pārkāpumu par būtisku.

[13] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" (redakcijā, kas bija spēkā no 1998.gada 5.februāra un līdz 2005.gada 1.septembrim) 15.panta 2.punkts paredzēja, ka lēmumus, kas saistīti ar zemes lietošanas un zemes īpašuma tiesībām, var pārsūdzēt Centrālajā zemes komisijā vai tiesā.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ja VZD bija pamats atzīt, ka pieteicējas Iebildumu akts attiecas uz lēmumiem, kas saistīti ar zemes lietošanas un zemes īpašuma tiesībām, tam bija pienākums norādīt, kādā veidā ir jāizsaka iebildumi pret pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem. Tā kā Robežstrīda lēmumā šāda skaidrojuma nav, arī šo apstākli Administratīvā apgabaltiesa atzīst par būtisku procesuālu pārkāpumu.

[14] Saskaņā ar APL 81.panta piekto daļu apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā.

Ņemot vērā, ka ar Lēmumu ir atzīts, ka Robežstrīda lēmums ir tiesisks, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka ar Lēmuma atzīšanu par prettiesisku netiek panākts visu administratīvā akta procesa stadiju tiesiskuma izvērtējums, kad tiek izvērtēts arī sākotnējā – Robežstrīda lēmuma – tiesiskums. Līdz ar to tiesai ir jālemj gan par administratīvā akta sākotnējo noformējumu, gan par tā galīgā noformējuma tiesiskumu.

Tā kā Lēmums ir pieņemts APL 82.panta kārtībā un Robežstrīda lēmums ir izpildīts, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka tiesa var lemt tikai par Lēmuma tiesiskumu.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Robežstrīda lēmums ir prettiesisks. Tā kā Lēmumā ir atzīts, ka Robežstrīda lēmums ir likumīgs un spēkā esošs, apgabaltiesa atzīst, ka arī Lēmums ir prettiesisks.

[15] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" (spēkā esošajā redakcijā) 15.pants paredz, ka VZD reģionālās nodaļas zemes robežu strīdu komisija izskata zemes robežu strīdu starp personām par zemes vienībām, kuras nav ierakstītas zemesgrāmatā. Tiesa izskata zemes robežu strīdu starp personām par zemes vienībām, ja šīs zemes vienības ir ierakstītas zemesgrāmatā.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka patlaban CZK kompetencē nav jautājumu par robežstrīdu un par citu zemes strīdu izskatīšanu.

Līdz ar to, arī atzīstot pieteicējas lūgumu par strīda turpmāko izskatīšanu CZK, tiesai nav tiesību uzdot CZK atkārtoti izskatīt jautājumu par Robežstrīda lēmuma tiesiskumu. Ņemot vērā likuma grozījumus un to, ka zemes gabala, attiecībā uz kuru ir taisīts Iebildumu akts, īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā, iebildumus par zemes gabalu robežām vai par tā apmēru, ir tiesīga skatīt tikai rajona (pilsētas) tiesa.

[16] Attiecībā uz pieteicējas prasījumu izvērtēt CZK priekšsēdētāja *P.O.* prettiesisko rīcību Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka atbilstoši judikatūrai administratīvā procesa, kas ir noslēdzies ar administratīvā akta izdošanu, tiesiskumu vērtē kopsakarā ar izdoto administratīvo aktu, nevis kā atsevišķu faktisko rīcību.

Administratīvās rajona tiesas tiesnese 2006.gada 8.marta lēmumā ir norādījusi, ka CZK priekšsēdētāja darbības nav vērtējamas kā faktiskā rīcība un pieteicējas prasījums par CZK priekšsēdētāja faktisko rīcību nav uzskatāms par atsevišķu prasījumu un ir skatāms kopā ar prasījumu par Lēmuma atcelšanu.

No minētā izriet, ka CZK priekšsēdētāja *P.O.* darbības ir skatāmas kontekstā ar tiesā pārsūdzētajiem administratīvajiem aktiem.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa nevērtē CZK, tai skaitā CZK priekšsēdētāja, darbības, kas saistītas ar Centrālās zemes komisijas 2004.gada 6.septembra lēmuma Nr.3678 (278.protokols, 3.3.§) pieņemšanu, jo attiecībā uz administratīvo aktu ir spēkā stājies Administratīvās rajona tiesas spriedums.

Attiecībā uz Lēmuma pieņemšanas procedūru Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē procesuālus pārkāpumus.

[17] Saskaņā ar APL 118.panta pirmo daļu administratīvā procesa dalībnieks var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai visam tiesas sastāvam rakstveidā vai mutvārdos. APL 109.panta pirmā daļa paredz, ka pirmās instances tiesā administratīvo lietu izskata tiesnesis vienpersoniski.

Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka pirmās instances tiesa ir arī Administratīvās rajona tiesas tiesnesis vienpersoniski, tādējādi tiesa – konkrētais tiesnesis vienpersoniski – izlemj jautājumu par noraidījuma pieņemšanu. Minētais lēmums nav pārsūdzams.

[18] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa nav pareizi noteikusi Robežstrīda lēmuma tiesisko dabu un līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

L.A. pieteikumu apmierināt daļā.

Atzīt par prettiesisku Centrālās zemes komisijas 2006.gada 6.februāra lēmumu Nr.5374.

Atzīt par prettiesisku Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežstrīdu komisijas 2000.gada 12.septembra lēmumu Nr.4.

Pārējā daļā *L.A.* pieteikumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova

Tiesneši V.Endzelis

S.Kanenberga